

RAADGEVENDE COMMISSIE VOOR DE
BESCHERMING VAN DE
PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

ADVIES Nr 86 / 050 van 27 augustus 1986

O. ref. : 10527 / L / A / 52

BETREFT : Ontwerp van koninklijk besluit waarbij sommige overheden van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin worden gemachtigd het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken.

De Raadgevende Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, inzonderheid op artikel 8;

Gelet op het verzoek om advies van 14 juli 1986, ontvangen op 15 juli 1986, van de Minister van Sociale Zaken en de Staatssecretaris voor Volksgezondheid betreffende een ontwerp van koninklijk besluit waarbij sommige overheden van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin worden gemachtigd het identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken.

Heeft op 27 augustus 1986 volgend advies gegeven:

I. Inleidende beschouwingen.

Uit de toelichtingen verstrekt door de vertegenwoordigers van de verzoekende overheid blijkt dat het aan de Commissie voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit deel uitmaakt van een reeks van koninklijke besluiten die zullen worden uitgevaardigd ter uitvoering van de wet van 13 juni 1986 betreffende het wegnemen en transplanteren van organen. Voormelde wet is nog niet bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Naar aan de Commissie is verduidelijkt wordt met deze bekendmaking gewacht totdat alle uitvoeringsbesluiten - waaronder het aan de Commissie voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit - zullen zijn opgesteld. Daar het hier om een volledig nieuw systeem gaat, is voor de uitwerking ervan enige tijd vereist. Gelet op het feit dat de wet van 13 juni 1986 een aantal verbods- en strafbepalingen bevat is het niet mogelijk over te gaan tot haar voorafgaande bekendmaking.

Op basis van artikel 10, § 3 en § 4, van de wet wordt bij koninklijk besluit de wijze bepaald waarop, enerzijds, het verzet door de donor of door andere in artikel 10, § 2, van de wet bedoelde personen tegen het wegnemen van organen kan worden uitgedrukt en, anderzijds, de wijze waarop een uitdrukkelijke wilsbeschikking van de donor houdende zijn instemming tot het wegnemen van organen, kan worden geuit.

Aan de hand van het door de verzoekende overheid ter informatie overhandigd ontwerp van

koninklijk besluit en van de door haar verstrekte uitleg, kan worden gesteld dat de registratie van de wilsuitdrukkingen (positieve of negatieve) betreffende het wegnemen en transplanteren van organen geschiedt door invulling van een formulier bij het gemeentebestuur van de woonplaats van de betrokkene. Op dit formulier wordt het identificatienummer bij het Rijksregister van de betrokkene vermeld. De aldus bekomen informatie wordt door de gemeenten, via het Rijksregister, medegedeeld aan een gegevensbank van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin. Het Rijksregister zal erover waken dat de gegevens permanent worden bijgehouden (overlijdens, herroepingen, enz.).

Degene die een formulier heeft ingevuld krijgt van de gemeenteoverheid een afschrift van zijn verklaring als bewijs dat deze in het informatiesysteem is opgenomen.

Vooraleer tot wegneming van een orgaan over te gaan bij een overledene moet worden nagegaan of er daartegen geen verzet bestaat (artikel 10, § 1, van de nieuwe wet).

Steeds volgens de uiteenzetting van de vertegenwoordigers van de verzoekende overheid zal deze controle geschieden door raadpleging van de gegevensbank bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin. De raadpleging van deze gegevensbank geschiedt enkel door een van de zeven erkende transplantatiecentra.

Gelet op de gevoelige aard van de gegevens en met het oog op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt in een aantal beveiligingsmaatregelen voorzien.

II. Voorwerp van het voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit.

Het voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe de Minister van Sociale Zaken, de Staatssecretaris voor Volksgezondheid en bepaalde door hen gemachtigde ambtenaren van niveau I van de Bestuursafdeling der Verplegingsinrichtingen en van het Centrum voor Informatieverwerking te machtigen het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken ter identificatie van de personen die zich hebben verzet tegen de wegneming van organen en weefsels of die hiermee uitdrukkelijk hebben ingestemd (artikelen 1 en 2 van het ontwerp).

De machtiging wordt eveneens gevraagd voor het gebruik in de interne en externe betrekkingen die nodig zijn uitsluitend voor het vervullen van bepaalde taken (artikel 3 van het ontwerp).

III. Advies van de Commissie

Uit wat vooraf gaat blijkt dat het identificatienummer van het Rijksregister gebruikt wordt bij de registratie van de wilsuitdrukking en ook kan gebruikt worden bij de controle die moet gebeuren voorafgaand aan de wegneming van de organen of weefsels bij de overleden persoon.

Wat deze laatste ondervraging ter controle betreft dient erop gewezen dat deze zal geschieden door personen die behoren tot de transplantatiecentra waarmede de geneesheer die tot wegneming van bepaalde organen of weefsels wil overgaan, contact dient op te nemen. Voor de controleondervraging is het mogelijk gebruik te maken van het identificatienummer. Welnu, in de mate dat bij de controleondervraging wordt gebruik gemaakt van het identificatienummer van het Rijksregister (hetzij door ondervraging op basis van dit nummer - indien men erover zou beschikken -, hetzij doordat bij de ondervraging op basis van een ander identificatiegegeven, het identificatienummer op het scherm te voorschijn komt) dient de Commissie negatief te adviseren daar de transplantatiecentra die tot de ondervraging zullen overgaan, niet kunnen worden gerangschikt onder de personen bedoeld in artikel 1 van het ontwerp.

Gelet op het feit dat, volgens de uitleg van de vertegenwoordigers van de verzoekende overheid, de tussenkomst van deze transplantatiecentra essentieel is, dient een systeem te worden uitgewerkt waarbij voor de controleondervragingen geen gebruik wordt gemaakt van het identificatienummer van het Rijksregister en dit nummer ook niet verschijnt op de schermen van de terminals in de transplantatiecentra.

Artikel 1 van het ontwerp zou moeten worden verduidelijkt door te bepalen dat het de Bestuursafdeling der Verplegingsinrichtingen en het Centrum voor Informatieverwerking van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin betreft.

Artikel 16 van de wet van 13 juni 1986 bepaalt dat bepaalde door de Koning aangewezen geneesheren-ambtenaren worden belast met de controle op de toepassing van deze wet en van de uitvoeringsbesluiten ervan. Naar aan de Commissie is medegedeeld zou deze opdracht worden toevertrouwd aan de secretarissen van de provinciale geneeskundige commissies en behoren deze ambtenaren niet tot de Bestuursafdeling der Verplegingsinrichtingen doch tot de Bestuursafdeling voor Volksgezondheid. De Commissie meent dat het aangewezen is deze ambtenaren eveneens te vermelden in artikel 1 van het ontwerp daar het mogelijk is dat zij bij de uitoefening van hun controleopdracht zullen moeten gebruik maken van het identificatienummer van het Rijksregister.

Met de voorgelegde redactie van artikel 3 van het ontwerp kan de Commissie zich niet akkoord verklaren. Deze formulering is te vaag en te ruim. Wat de externe betrekkingen betreft staat de Commissie een zo precies mogelijke formulering voor waarbij de derden of althans de categorieën van derden uitdrukkelijk dienen te worden vermeld. Hierbij weze aangestipt dat het noodzakelijk is dat de aangewezen diensten zelf machtiging tot gebruik bekomen. Het artikel dient bijgevolg te worden herzien.

Gelet op het feit dat het identificatienummer zal worden vermeld op een formulier tot registratie van de wilsuitdrukking zoals vermeld in de wet, vestigt de Commissie er de aandacht op dat het identificatienummer niet mag voorkomen op documenten die ter kennis worden gebracht van niet-gemachtigde derden. De betrokkene mag wel zelf zijn identificatienummer aanbrengen op deze documenten, zonder dat hij hiertoe kan worden verplicht.

De Commissie wijst er ten slotte op dat, gelet op het delikaat karakter van de geregistreeerde gegevens, al het nodige moet worden gedaan ter beveiliging van de opgeslagen informatie.

Onder voorbehoud van wat vooraf gaat, geeft de Commissie een gunstig advies met betrekking tot het voorgelegd ontwerp van koninklijk besluit.

De Secretaris,

De Voorzitter,

J. BARET

D. HOLSTERS